

STORTINGET

Innst. 394 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:118 S (2023–2024)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Nikolai Astrup, Ove Trellevik, Tina Bru, Ola Elvestuen og Sveinung Rotevatn om krav til erstatningskraft for elektrifisering av petroleumsinstallasjoner

Til Stortinget

1. Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- Stortinget ber regjeringen innføre teknologinøytrale krav om at petroleumsnæringen selv må bidra med erstatningskraft ved nye elektrifiseringsprosjekter.
- Stortinget ber regjeringen sikre at Petoros mandat bidrar til at selskapet tar sin del av ansvaret for at petroleumsnæringen møter kravene til erstatningskraft på norsk sokkel.
- Stortinget ber regjeringen fremme forslag som legger til rette for at også eksisterende kraftbehov og prosjekter som allerede har fått konsesjon til å hente kraft fra land, i større grad kan benytte seg av erstatningskraft som minimerer behovet for kraft fra land.
- Stortinget ber regjeringen utrede regler for tredjepartstilgang til infrastruktur for landstrøm, og utrede hvordan denne infrastrukturen best kan utnyttes for å legge til rette for mer kraftproduksjon offshore.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Mani Hussaini, lederen Ingvild Kjerkol, Stein Erik Lauvås, Linda Monsen Merkesdal og Sigurd Kvammen Rafaelsen, fra Høyre, Nikolai Astrup, Bård Ludvig Thorheim, Ove Trellevik og Mathilde Tybring-Gjedde, fra Senterpartiet, Aleksander Øren Heen, Gro-Anita Mykjåland og Hans Inge Myrvold, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Marius Arion Nilsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Venstre, Ola Elvestuen, fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til Dokument 8:118 S (2023–2024) om krav til erstatningskraft for elektrifisering av petroleumsinstallasjoner. Forslagsstillerne mener petroleumsnæringen må ta ansvar for eget kraftbehov, slik de gjorde før elektrifiseringen av petroleumsnæringen startet med kraft fra land.

Som bakgrunn for forslaget viser komiteen til Stortingets behandling av midlertidige endringer i petroleumsskatten i Innst. 351 L (2019–2020). I behandlingen av saken ble følgende vedtatt:

«Stortinget ber regjeringen sammen med bransjen legge frem en plan for hvordan utslippene fra olje- og gassproduksjonen på norsk sokkel reduseres med 50 pst. innen 2030, sammenlignet med 2005, innenfor

dagens virkemiddelbruk. Videre må planen ivareta hensynet til kostnadseffektive utslippsreduksjoner, herunder videre elektrifisering av eksisterende felt og lav- og nullutslippsteknologi på nye felt og hensynet til kraftsystemet på fastlandet. Dette arbeidet ferdigstilles i løpet av 2021.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til at regjeringen ikke har lagt frem en plan for Stortinget for hvordan utslippene fra olje- og gassproduksjonen på norsk sokkel skal kunne reduseres med 50 pst. innen 2030. Flertallet viser til at næringen gjennom Konkraft-samarbeidet derimot har lagt frem en slik plan, Framtidens energinæring på norsk sokkel – Klimastrategi mot 2030 og 2050 – Statusrapport 2023. I anledning lanseringen av statusrapporten uttalte administrerende direktør i Offshore Norge:

«Forutsigbare rammevilkår og et forsterket virkemiddelapparat er avgjørende for selskapene som skal gjennomføre store og langsiktige klimainvesteringer som også skal være økonomisk forsvarlige i 2030. Både et CO2-fond, endring av Enovas mandat og forlengelse av NOx-fondet vil kunne være viktige virkemidler for å realisere utslippsreduksjoner og for å skalere opp nye verdikjeder.»

Komiteen viser også til Miljødirektoratets rapport Klimatiltak i Norge: Kunnskapsgrunnlag 2024, der betydningen av elektrifisering av oljeinstallasjoner for å nå klimamål er fremhevet.

Komiteen viser til at Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) forventer at kraftbalansen i Norge blir svakere fram mot 2028, og viser til høringsvar fra Equinor og Offshore Norge som trekker fram at olje- og gassindustrien trenger ytterligere 5TWh for å nå målet om 50 pst. reduksjon av utslipp fra petroleumsvirksomheten innen 2030 satt av stortinget i 2020.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til regjeringens pressemelding i forbindelse med godkjenning av endret plan for utvikling og drift på Draugen og Njord:

«Generelt vil det være vanskeligere for rettighetshaverne å beslutte, og få myndighetsgodkjent ombyggingprosjekter til drift med kraft fra land framover – blant annet fordi de kan ha uønskede følger for kraftsystemet.»

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til Hurdalsplattformen, der det står:

«Regjeringen vil sørge for videre elektrifisering av olje- og gassfelt, samtidig som det sikres tilstrekkelig fornybar kraft til ny- og eksisterende industri på fastlandet. Elektrifiseringen av sokkelen skal i størst mulig grad skje med havvind eller annen fornybar strøm produsert på sokkelen.»

Komiteen viser til at olje og gassutvinning er sektoren i Norge i dag med aller størst utslipp av klimagasser, og at utslippene fra sektoren i 2022 var 46 pst. høyere enn utslippene i 1990.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, mener at Norge er helt avhengig av at det gjøres store utslippskutt fra dagens olje- og gassproduksjon dersom Norge skal bidra i den globale kampen mot klimakrisen og nå sine klimamål.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne mener elektrifiseringen av sokkelen bør utløse ny kraftproduksjon i Norge, herunder flytende havvind og/eller gasskraftverk med CCS. Disse medlemmer mener oljeselskapene må bidra til at det bygges ut like mye erstatningskraft som de trenger til gjenværende elektrifiseringsprosjekter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til anmodningsvedtak 914 (2022–2023):

«Stortinget ber regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2024 legge frem tiltak for å elektrifisere offshoreinstallasjoner ved hjelp av havvind for å kutte klimagassutslipp.»

og anmodningsvedtak 836 (2022–2023):

«Stortinget ber regjeringen utrede forslag om hvordan elektrifisering av oljeinstallasjoner kan gjøres i forbindelse med utbygginger av havvind og erstatte kraft som er hentet fra land.»

Flertallet mener at forslagene i representantforslaget må ses i sammenheng med oppfølgingen av disse anmodningsvedtakene.

Flertallet viser til uttalelsen fra energiministeren i brev av 16. april 2024 til komiteen, som trekker fram at et krav om erstatningskraft vil føre til at nye utbyggingsprosjekter blir mindre lønnsomme fordi de pålegges en merkostnad til etablering av ny kraftforsyning.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at regjeringen

har invitert partene i arbeidslivet til å etablere et energipartnerskap med olje- og gassnæringen. Målet er samarbeid om tiltak som gir større grad av samtidighet mellom tiltak som bedrer kraftbalansen, og tiltak for klimaomstilling på sokkelen, som ytterligere bruk av kraft fra land. Disse medlemmer vil peke på viktigheten av forutsigbare rammevilkår for norsk næringsvirksomhet, herunder også olje- og gassindustrien, som skaper store verdier for Norge. Disse medlemmer anerkjenner behovet for forutsigbarhet og likebehandling av petroleumsnæringen med annet stort kraftforbruk. Disse medlemmer viser til at regjeringen fortsatt vil behandle kraft fra land-søknader fra sak til sak.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til bakgrunnen for forslagene som er omtalt i representantforslaget. I forbindelse med behandling av skattepakken på Stortinget i Innst. 351 L (2019–2020), jf. Prop. 113 L (2019–2020), vedtok Stortinget en oppjustering av klimamålet på norsk sokkel, fra 40 til 50 pst. utslippskutt i 2030 sammenlignet med 2005. For å nå dette kravet må flere av feltene på sokkelen elektrifiseres. Disse medlemmer viser til hørings svar fra aktører som Aker BP, Equinor, KonKraft, NHO, Offshore Norge og Vår Energi, som alle viser til KonKrafts klimastrategi, hvor olje- og gassnæringen planlegger å kutte utslippene med 50 pst. innen 2030.

Disse medlemmer viser også til at aktører som Aker BP og Equinor mener at regjeringens pressemelding ved godkjenning av PUD-ene (plan for utbygging og drift) av Draugen og Njord har skapt usikkerhet om tilgang til kraft fra land fremover, og at regjeringen i Prop. 104 S (2023–2024) skriver:

«Generelt vil det være vanskeligere for rettighetshaverne å beslutte, og få myndighetsgodkjent, ombyggingprosjekter til drift med kraft fra land fremover – blant annet fordi prosjektene kan ha uønskede følger for kraftsystemet.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet peker på at politikken der kraft tas fra land for å elektrifisere sokkelen med den hensikt å få ned klimagassutslippene, har vist seg å ha uheldige konsekvenser slik Fremskrittspartiet har advart om i lang tid. Elektrifisering av sokkelen har ført til en situasjon med knapphet på kraft og utsikter til et mulig kraftunderskudd i nær framtid, samtidig som det har svært liten betydning for det globale klimagassregnskapet. Disse medlemmer viser til at partiet ved flere anledninger har fremmet forslag for å forhindre at elektrifisering av sokkelen går ut over etablering av industri på land og virker negativt inn på strømprisene til husholdningene, blant annet at det stilles krav om erstatningskraft før kraft kan tas fra land for å elektrifisere olje- og gassinstallasjoner.

Disse medlemmer mener det er på høy tid at det stilles krav om erstatningskraft, slik dette representantforslaget tar til orde for.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet er grunnleggende uenig i den særnorske og stadig økende CO₂-avgiften som svekker norsk konkurransekraft. Disse medlemmer viser til at olje- og gassbransjen i lang tid har foreslått å opprette et CO₂-fond, der inntektene fra CO₂-avgiften – som i 2024 anslås av Offshore Norge til 7,8 mrd. kroner – øremerkes tiltak som skal fremme nye verdikjeder og utslippskutt fra bransjen. Disse medlemmer mener at det bør vurderes om deler av inntektene fra avgiften bør benyttes til formål som vil føre til utslippsreduksjoner på sokkelen.

Komiteens medlem fra Rødt mener at elektrifisering av sokkelen fører til stor nedbygging av natur, fratar industri, næringsliv og husholdninger nødvendig strøm og er omstridt som globalt klimatiltak.

Dette medlem understreker at Rødt lenge har vært klare på at elektrifisering av sokkelen med kraft fra land er en dårlig ide. Strømpriskrisen vi har sett, understreker bare viktigheten av det standpunktet. Vannkraften bør heller brukes på en måte som skaper mest mulig ringvirkninger: trygg og stabil kraft til husholdninger og til nye industrietableringer.

Dette medlem mener at Norge må nå sine klimamål uten å drive petroleumsnæringen med elektrisk kraft fra land. Den offensive klimapolitikken som kan føre oss dit, blant annet innen industrien og transportsektoren, fører til et større behov for kraft i årene som kommer. Å sende kraften til sokkelen motarbeider dette.

Dette medlem understreker at vi parallelt med klimakrisen også står i en naturkrise. Vi må stoppe tapet av naturmangfold. Kraftutbygging fører store inngrep med seg. Vi må derfor være forsiktig med hvilke elektrifiseringsprosjekter vi velger, og prioritere de som reelt fører oss ut av olje- og gassalderen, noe Klimautvalget 2050 understreket i NOU 2023:25.

Dette medlem viser til at den globale klimaeffekten av elektrifisering av sokkelen er minimal. Energi-meldingen fra regjeringen Solberg slo fast at den globale klimaeffekten er usikker, men må forventes å være begrenset. Samtidig fører det altså til at tilgangen på rimelig, ren energi til norsk industri blir mindre. Dette medlem mener at det er store problemer med dagens territoriale oppdeling av utslipp, hvor det som kan se bra ut på et lands klimabudsjetter, gir utslippøkning globalt på grunn av økt tilbud av fossil energi.

Dette medlem understreker viktigheten av at prislappen for elektrifisering ikke veltes over på skattebetalerne, verken over skattededelen eller gjennom

høyere strømpriser eller nettleie som følge av utbyggingen.

Dette medlem mener det også er urealistisk å tro at havvind kan løse dette problemet på kort sikt, all den tid havvindindustrien har opplevd høyere priser og forsinkelser i både Norge og andre land. Olje og gass kan dessuten ikke elektrifiseres med havvind alene, men er avhengig av enten kraft fra land eller fortsatt produksjon fra gasskraftverk på installasjonene, slik Klimautvalget 2050 peker på. Dette medlem viser til at næringsens egen plan for å nå klimamålet i 2030, KonKrafts statusrapport for 2023, viste at det er kraft fra land som skal kutte nesten alt av utslipp.

Dette medlem mener at utover realismen i dette er det grunn til å frykte konsekvensene for natur og sam eksistens med fiskeri av å få på plass et hurtigspor for vindkraftutbygging til havs.

Dette medlem viser til Innst. 203 S (2023–2024), hvor komiteens medlemmer fra Rødt og Sosialistisk Venstreparti foreslo følgende:

«Stortinget ber regjeringen avslå nye søknader om elektrifisering av olje- og gassinntallasjoner med kraft fra land.»

Dette medlem viser til Innst. 203 S (2023–2024), hvor komiteens medlemmer fra Rødt, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne foreslo følgende:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en strategi for slutfasen av norsk petroleumsvirksomhet, og at denne legges frem for Stortinget senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2025.

Stortinget ber regjeringen om ikke å gi ytterligere letetillatelse og utvinningstillatelse, eller godkjenne nye planer for utvinning og drift (PUD), eller anlegg og drift (PAD) etter petroleumsløven, inntil en strategi for slutfasen av norsk petroleumsvirksomhet er behandlet av Stortinget.»

Dette medlem viser til Innst. 214 S (2023–2024), hvor Rødt foreslo følgende:

«Stortinget ber regjeringen stille krav gjennom utvinnings- og produksjonstillatelsene til operatørene på sokkelen, om å redusere utslippene med 70 pst. innen 2030 ved endret aktivitetsnivå eller bruk av karbonfangst- og lagring.»

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres forslag og merknader i behandlingen av Dokument 8:115 S (2022–2023), jf. Innst. 276 S (2022–2023), Representantforslag om at kraft til Hammerfest LNG og Snøhvit må baseres på gasskraftverk med CO₂-fangst og -lagring (CCS). Dette medlem viser til at Venstre allerede i 2022 fremmet representantforslag om lokal CO₂-fangst og -lagring med mer for å nå klimamål på sokkelen i Dokument 8:95 S (2021–2022), jf. Innst. 257 S (2021–2022).

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at verden ble enige om å omstille seg vekk fra fossil energi under klimatoppmøtet i Dubai 2023 (COP28), og at klimaforskningen viser at eksisterende infrastruktur for fossil energiproduksjon vil overstige det gjenværende utslippsbudsjettet for 1,5-gradersmålet. Disse medlemmer vil derfor understreke at det viktigste Norge gjør for å omstille seg vekk fra fossil energi, spare kraft, fristille ressurser til omstillingen og for å nå klima- og naturmålene, er å ikke åpne for nye olje- og gassfelt og med det forlenge fossil avhengighet.

Disse medlemmer viser videre til Klimautvalget 2050, som anbefaler at alle kostnader ved klimatil tak i olje- og gassnæringen så langt som mulig bør bæres av oljeselskapene selv. Klimautvalget understreker at løsninger som reduserer bruken av knappe ressurser som kraft og areal, må prioriteres. Disse medlemmer støtter Klimautvalget 2050 i dette.

Disse medlemmer er derfor positive til intensjonen fra forslagsstillerne om at olje- og gasssektoren må ta ansvar for eget kraftbehov, og at dette kan sette fart i teknologiutvikling og utbygging av havvind. Det er imidlertid viktig at et krav om erstatningskraft ikke fører til økt press på utbygging av kraft i natur på land og brudd på urfolks rettigheter. Det bør heller ikke føre til forlenget levetid for olje- og gassinntallasjoner.

Disse medlemmer vil understreke at Norge går mot en anstrengt kraftsituasjon. Utslippskutt i petroleumssektoren må ikke gå på bekostning av kraft til nytt næringsliv, omstilling av eksisterende industri eller føre til høye strømpriser for folk og bedrifter. Det bør derfor være et sentralt prinsipp at krav om erstatningskraft innebærer ny energiproduksjon, ikke kun å kjøpe seg inn i eksisterende produksjon, og uten å ta i bruk mer kraft fra land. Dersom petroleumssektoren trenger tilkobling til land, må produksjonen offshore være lik forbruket og tilføres samme prisområde hvor kraft fra land er beslaglagt.

2.1 Forslag 1

Komiteen viser til forslag 1 som lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre teknologinøytrale krav om at petroleumsnæringen selv må bidra med erstatningskraft ved nye elektrifiseringsprosjekter.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti er positive til at petroleumsnæringen selv bidrar til produksjon av erstatningskraft for den kraften de har behov for til elektrifisering. Økte CO₂-avgifter på sokkelen har bidratt til å gjøre flere elektrifiseringsprosjekter

lønnsomme. Dette er i tråd med intensjonen for den økte CO₂-avgiften.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre teknologinøytrale krav om at petroleumsnæringen selv må bidra med erstatningskraft ved nye elektrifiseringsprosjekter.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til omtalen i representantforslaget og ønsker å presisere at intensjonen i forslaget ikke er at det enkelte elektrifiseringsprosjektet og aktørene i den lisensen selv må bygge ut erstatningskraft, men at det er tilstrekkelig dersom de finansierer kraftbehovet for eksempel gjennom å kjøpe en langsiktig kraftkontrakt med en produsent av lavutslippskraft. Eksempler på slik kraft kan være havvind eller gasskraft med karbonfangst (CCS). Disse medlemmer viser også til innspillene som kom i den skriftlige høringen fra Aker BP og Ocean-Power, som påpekte at teknologinøytrale krav er viktig, og mange aktører påpeker at det er oljenæringens bidrag til finansieringen av erstatningskraft som er det vesentlige, ikke nødvendigvis ansvar for utbygging direkte.

Disse medlemmer vil understreke at elektrifiseringsprosjektene som har fått reservert kraft i nettet av myndighetene, ikke bør får endrede rammebetingelser med tilbakevirkende kraft. Aktører som Offshore Norge og KonKraft påpeker at dette er viktig for å sikre forutsigbarhet for næringen.

Disse medlemmer påpeker også at erstatningskraften skal være addisjonell, altså tilføre ny kraftproduksjon utover statens egne planer for utbygginger gjennom differansekontrakter med statlig støtte på sokkelen, og på denne måten redusere behovet for kraft fra land. Disse medlemmer vil også presisere at selv om formålet til forslaget er å begrense behovet for kraft fra land, vil elektrifiseringsprosjektene med erstatningskraft høyst sannsynlig fortsatt være tilknyttet land på grunn av behov for balansekraft. Dette er også påpekt av aktører som BKK, Ocean-Power og Statkraft i deres innspill. Disse medlemmer presiserer også at behovet for tilknytning til land betyr at nettet på land fremdeles har et behov for forsterkning, som også innspill fra BKK påpeker. Disse medlemmer presiserer at erstatningskraften ikke nødvendigvis må etableres i tilknytning til de siste elektrifiseringsprosjektene, men at næringen kan vurdere hvor det er hensiktsmessig å bidra til etablering av erstatningskraft i et mer overordnet perspektiv.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre krav om at petroleumsnæringen selv må finansiere ny erstatningskraft ved nye elektrifiseringsprosjekter, anslått til 5-7 TWh, fra havvind, annen utslippsfri kraftproduksjon til havs, eller med gasskraft med karbonfangst og lagring. Produksjonen skal være lik behovet og tilføres samme region.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at regjeringen jobber på bred front for å styrke kraftbalansen. Utbygging av havvind står blant annet helt sentralt. Den første auksjonen for havvind på norsk sokkel er gjennomført på Sørliche Nordsjø II. I tildelingsvedtaket har Energidepartementet stilt krav om at Ventyr SN II AS har kontakt med ConocoPhillips Skandinavia AS som operatør for Ekofiskområdet om muligheter for elektrifisering av petroleumsinstallasjoner fra første fase av Sørliche Nordsjø II. Prosjektet Goliat-VIND har tidligere i år fått tilsagn om totalt 2 mrd. kroner i støtte fra Enova. Denne typen satsinger er viktig for å redusere kostnadene ved flytende havvind, slik at teknologien kan bli økonomisk lønnsom over tid. Regjeringen vil legge fram en økonomisk ramme for et ambisiøst støtteprogram for flytende havvind i forbindelse med notifisering av statsstøtte til Utsira Nord og den planlagte 2025-utlysningen av nye områder for havvind.

Disse medlemmer viser til at regjeringen har invitert partene i arbeidslivet til å etablere et energipartnerskap med olje- og gassnæringen. Målet er samarbeid om tiltak som i større grad av samtidighet mellom tiltak som bedrer kraftbalansen og tiltak for klimaomstilling på sokkelen, som ytterligere bruk av kraft fra land.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser videre til innspillene som kom i den skriftlige høringen fra aktører som KonKraft, NHO, Offshore Norge og Vår Energi, som er bekymret for at kravet til erstatningskraft kan føre til forsinkelser.

Samtidig fremhever aktører som Aker Solutions og Goliatvind behovet for hurtige prosesser i forvaltningen dersom erstatningskraft skal kunne realiseres i tide for å elektrifisere de gjenværende prosjektene før 2030. Disse medlemmer deler denne bekymringen, og mener NVE dermed raskt må utlyse egnede og tilstrekkelige arealer for erstatningskraft, for eksempel blant Vestavind-arealene og Nordvest-arealene i NVEs kartlagte områder. Deretter må det etableres et hurtigspor for konsesjoner til erstatningskraft, fortrinnsvis med tydelige tidsfrister som skaper forutsigbarhet for aktørene og som gjør det mulig å realisere tilstrekkelig kraftproduksjon til videre elektrifisering innen 2030.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at regjeringen har varslet neste utlysning av havvindarealer i 2025.

Disse medlemmer viser til at det er viktig å lyse ut områder så raskt som mulig, gitt vilkårene havenergiloova stiller til konsekvensutredning og involvering av andre interessenter. Disse medlemmer vil peke på at Ventyr AS, som har fått tildelt areal på Sørlige Nordsjø II, varsler at de vil realisere sitt prosjekt i 2030/2031. Områdene Vestavind B og F kartlegges av NVE med sikte på utlysning i 2025. Utbygging av havvind i stor skala er store prosjekter som det vil ta tid å modne fram. En tidsplan for realisering innen 2030, slik medlemmene fra Høyre og Venstre legger opp til, er ikke realistisk.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av 2025, med utgangspunkt i NVEs kartlagte områder for havvind, lyse ut egne områder for havvind som skal forsyne petroleumsinstallasjoner med samlet produksjonskapasitet på 5-7 TWh. Disse områdene skal ha et effektivt konsekvensløp med sikte på drift innen 2030, og være i tråd med Stortingets vedtak om naturhensyn ved utbygging av havvind.»

Disse medlemmer viser også til innspillene fra SINTEF og Å Energi om behov for teknologiutvikling og flere demonstrasjonsprosjekter med flytende havvind for å stimulere til teknologiske nyvinninger, bærekraftig utbygging og kostnadsreduksjoner. Disse medlemmer mener flere slike prosjekter hadde vært positivt for utviklingen av havvindnæringen og verdikjeder i Norge.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av 2025 direkte tildele demoprojekter for flytende havvind med hjemmel i havenergiloovens unntaksklausul. Prosjektene skal tildeles etter kvalitative kriterier med fokus på tidlig utbygging, kostnadsreduksjoner og etablering av leverandørkapasitet. Prosjektene skal brukes til å få mer kunnskap om havvinds miljøpåvirkning og sameksistens med fiskeri, for eksempel gjennom følgeforskning.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at forslaget fra Høyre og Venstre om krav til erstatningskraft kan føre til at prosjekter som gir utslippskutt, ikke blir realisert, og at det derfor heller ikke kommer ny kraftproduksjon. Disse medlemmer viser til at et slikt krav vil føre til dårligere forvaltning av petroleumssressursene og dermed lavere verdiskaping og mindre inntekter til velferdsstaten. Disse medlemmer vil også minne om at det er staten som bærer 80–90 pst. av kostnadene ret-

tighetshaverne har på norsk sokkel, både investering og driftskostnader som kraftkjøpsavtaler. Dersom staten skal subsidiere kraftutbygging, som havvind eller gasskraft med CCS, bør dette skje på en åpen og transparent måte hvor aktørene konkurrerer om statsstøtte på like vilkår, slik som regjeringens havvindsatsing legger opp til.

Disse medlemmer viser til havenergiloovas bestemmelser om unntak fra utlysning og konkurranse ved tildeling av areal for vindkraft til havs. Prosjektet GoliatVIND har tidligere i år fått tilsagn om omlag 2 mrd. kroner i støtte fra Enova. Slike satsinger skal bidra til å redusere kostnadene ved flytende havvind, slik at teknologien kan bli økonomisk lønnsom over tid. Disse medlemmer viser til utlysingsdokumentene for tildeling av flytende havvind i Utsira Nord, der teknologiutvikling og kostnadsreduksjoner er viktige kriterier.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser også til omtalen i representantforslaget om erstatningskraft og petroleumsskatteloven. Disse medlemmer ønsker å presisere at intensjonen i forslaget er at erstatningskraft bygges ut under havenergilooven, men at driftskostnader knyttet til en kraftkjøpsavtale for erstatningskraft fremdeles vil omfattes av petroleumsskatteregimet. Disse medlemmer mener dette er i tråd med etablert praksis, men dersom det er nødvendig, bør regjeringen også presisere dette formelt. Flere aktører, som Fornybar Norge, Equinor, Goliatvind, Statkraft og Å Energi, påpeker at det er viktig at prosjektene bygges ut under havenergilooven fordi dette sikrer konkurranse og dermed lavere kostnader og raskere teknologiutvikling over tid. Disse medlemmer deler denne vurderingen. Også andre aktører, som Aker Solutions, Equinor, KonKraft, NHO og Offshore Norge, påpeker at kraftkjøpsavtaler med fordel bør inngå i petroleumsskatteregimet.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener det er viktig at utslippene fra sokkelen reduseres. I dagens situasjon – der strømprisene har skutt i været, det anslås kraftunderskudd før 2030 og effekttoppene utfordrer kraftnettets kapasitet – er imidlertid dette medlem skeptisk til at det åpnes for at dette gjøres med kraft fra land. Dette vil fortrenge omstilling og andre viktige nye etableringer.

Dette medlem mener petroleumsnæringen selv bør sørge for erstatningskraft, men at dette ikke skal være kraft fra land. Selv med erstatningskraft tilsvarende det behovet man har på sokkelen, vil man måtte ta effekt fra nettet på land i perioder der det ikke blåser, og dermed presse prisene opp.

Dette medlem mener en bedre løsning er at petroleumsindustrien finansierer utbygging av havvind og kombinerer denne kraften med flytende gasskraftverk

med karbonfangst. Et slikt flytende gasskraftverk kan bestå av et kombikraftverk som utnytter gassen svært effektivt, samt et karbonfangstanlegg som fanger 95 pst. av CO₂-en fra eksosen. Denne CO₂-en kan videre injiseres i et nærliggende reservoar.

2.2 Forslag 2

Komiteen viser til forslag 2 som lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at Petoros mandat bidrar til at selskapet tar sin del av ansvaret for at petroleumsnæringen møter kravene til erstatningskraft på norsk sokkel.»

Komiteen viser til at Petoro sitter med et betydelig antall lisenser på norsk sokkel. Komiteen viser også til at regjeringen i Meld. St. 6 (2022–2023) Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap gir uttrykk for at staten overfor alle selskaper med statlig eierskap, inklusive Petoro, forventer at:

- «- Selskapet identifiserer og håndterer risiko og muligheter knyttet til klima og integrerer dette i selskapets strategier.
- Selskapet setter mål og iverksetter tiltak for reduksjon i klimagassutslipp på kort og lang sikt i tråd med Parisavtalen, og rapporterer om måloppnåelse. Målene er vitenskapsbaserte der dette er tilgjengelig.
- Selskapet rapporterer på direkte og indirekte klimagassutslipp og klimarisiko, og benytter anerkjente standarder for rapportering på klimagassutslipp og klimarisiko.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, mener det er viktig at Petoro gjennom tildelingsbrev og mandat får beskjed om å bidra til minst 50 pst. nedgang i utslipp sammenliknet med 2005 i summen av hele sin portefølje.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til omtalen i representantforslaget om rollen til Petoro. Forslaget får støtte i høringen fra blant annet Equinor. Aktører som Goliatvind og Statkraft mener det er viktig at eventuelle kraftavtaler som Petoro inngår i, må konkurransesettes, og Goliatvind presiserer at Petoro dermed kan bidra til aktørmangfold og konkurranse. Samtidig mener Fornybar Norge at det er usikkert om Petoros mandat er tilstrekkelig i dag eller om det må endres. Disse medlemmer mener regjeringen må påse at Petoros mandat bidrar til at selskapet tar sin del av ansvaret for å innfri kravet til erstatningskraft, og gjør en endring dersom det kreves.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen påse at Petoro tar sin del av ansvaret for at petroleumsnæringen møter kravene til utslippsfri erstatningskraft på norsk sokkel.»

2.3 Forslag 3

Komiteen viser til forslag 3 som lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som legger til rette for at også eksisterende kraftbehov og prosjekter som allerede har fått konsesjon til å hente kraft fra land, i større grad kan benytte seg av erstatningskraft som minimerer behovet for kraft fra land.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til omtalen i representantforslaget om mulige tiltak for kraftproduksjon fra eksisterende elektrifiseringsprosjekter. Disse medlemmer presiserer igjen at det ikke er aktuelt å innføre krav om erstatningskraft med tilbakevirkende kraft, men mener at regjeringen likevel bør gå i dialog med næringen om mulige tiltak for at også disse feltene skal kunne bidra til mer kraftproduksjon.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som legger til rette for at også eksisterende kraftbehov og prosjekter som allerede har fått konsesjon til å hente kraft fra land, i større grad kan benytte seg av utslippsfri erstatningskraft som minimerer behovet for kraft fra land.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at aktører på sokkelen til enhver tid kan vurdere nye investeringer. Samtidig fremstår det som ganske urealistisk, om ikke urimelig, at aktører som allerede har gjennomført store investeringer for utslippskutt på sokkelen, skal kunne bære kostnadene av en ytterligere investering. Disse medlemmer mener nye krav til allerede gitte tillatelser på sokkelen vil sende et svært uheldig signal til aktører som vurderer å investere på sokkelen, og være krevende å finne hjemmel for. Det fremstår som svært lite realistisk at rettighetshavere på disse feltene vil investere betydelige summer i ulønnsomme prosjekter uten støtte fra staten. I så fall vil det være mer målrettet å støtte utbygging av ny kraftproduksjon uavhengig av kraftbehovet på felt som allerede har en godkjent utbyggingsplan basert på drift med kraft fra land, slik regjeringen i dag gjør på Sørlige Nordsjøen II. Disse medlemmer vil vise til at regjeringen har invitert pet-

roleumsnæringen ved KonKraft til et energipartner-
skap for å vurdere nye tiltak for styrket kraftproduksjon
og fortsatt klimaomstilling på norsk sokkel. Disse
medlemmer vil vektlegge behovet for forutsigbare
rammevilkår for næringsvirksomhet, herunder olje- og
gassektoren.

2.4 Forslag 4

Komiteen viser til forslag 4 som lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede regler for tredje-
partstilgang til infrastruktur for landstrøm, og utrede
hvordan denne infrastrukturen best kan utnyttes for å
legge til rette for mer kraftproduksjon offshore.»

Komiteen merker seg at flere høringsinstanser
tar opp at de er positive til å utrede tredjepartsadgang til
kabler, men samtidig gir uttrykk for at kostnader og risi-
ko må belastes tredjeparten.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosi-
alistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpar-
tiet De Grønne viser til omtalen i
representantforslaget om tredjepartstilgang til kraftin-
frastruktur, og viser til aktører som Goliatvind og Å
Energi, som også mener dette er viktig. For at erstat-
ningskraftprosjekter skal kunne planlegge for dette,
mener disse medlemmer at en regulatorisk avkla-
ring må komme snarlig. Aktører som Fornybar Norge
og Å Energi løfter også frem behovet for å utnytte eksis-
terende nettinfrastruktur til havs, samtidig som Equi-
nor understreker at eventuell tredjepartstilgang ikke
må påvirke driftssikkerheten.

Disse medlemmer fremmer på denne bak-
grunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede regler for tredje-
partstilgang til infrastruktur for landstrøm innen utgan-
gen av 2024, og utrede hvordan denne infrastrukturen
best kan utnyttes for å legge til rette for mer kraftpro-
duksjon offshore.»

Komiteens medlemmer fra Arbeider-
partiet og Senterpartiet viser til at petroleumslø-
ven § 4-8 og tilhørende forskrifter legger til rette for at
en som driver petroleumsvirksomhet, og som har be-
hov for å bruke andres petroleumssinnretninger, her-
under kabler, kan oppnå slik bruk (tredjepartstilgang).
Denne retten til tredjepartsadgang til petroleumssinn-
retninger omfatter ikke rettighetshavere til havvindan-
legg som etableres under havenergilova. Disse
medlemmer viser til at når det gjelder regulering av
et fremtidig nett til havs, orienterte regjeringen i re-
vidert nasjonalbudsjett for 2024 om at det pågår utred-
ning og vurdering av dette. Disse utredningene vil
danne et viktig grunnlag i det videre arbeidet med å ut-

vikle nettløsninger og regulatoriske rammer for havvin-
dutbygging på norsk kontinentalsokkel. Vurdering av
behov for regelverksendringer knyttet til krav på tredje-
partstilgang vil inngå i dette arbeidet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Ven-
streparti vil trekke fram at Norge er en av verdens
største eksportører av fossil energi. Omstilling bort fra
petroleumsnæringen er essensielt for å sikre kutt i kli-
magassutslipp globalt, og en stabil og trygg norsk øko-
nomi. Petroleumsnæringen bidrar i dag til å fortrenge
grønne arbeidsplasser, og det er derfor svært viktig at
petroleumsnæringen betaler for utviklingen av lavut-
slipps-kraftproduksjon offshore gjennom økte avgifter
som bidrar til omstilling.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk
Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De
Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for
2025 foreslå å innføre en produksjonsavgift per enhet
produsert olje og gass.»

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for
2025 foreslå å innføre en el-avgift på kraft fra land for
petroleumsinstallasjoner.»

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for
2025 foreslå å øke CO₂-avgiften på sokkelen utover den
eksisterende banen.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Ven-
streparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for
2025 legge fram en fondsløsning hvor de økte avgiftene
fra petroleumsnæringen bidrar til lavutslippskraftpro-
duksjon offshore.»

3. Forslag fra mindretall

**Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk
Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti:**

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen innføre teknologinøytra-
le krav om at petroleumsnæringen selv må bidra med
erstatningskraft ved nye elektrifiseringsprosjekter.

**Forslag fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Venstre
og Miljøpartiet De Grønne:**

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen innføre krav om at petro-
leumsnæringen selv må finansiere ny erstatningskraft
ved nye elektrifiseringsprosjekter, anslått til 5-7 TWh,

fra havvind, annen utslippsfri kraftproduksjon til havs, eller med gasskraft med karbonfangst og lagring. Produksjonen skal være lik behovet og tilføres samme region.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen i løpet av 2025, med utgangspunkt i NVEs kartlagte områder for havvind, lyse ut egne områder for havvind som skal forsyne petroleumsinstallasjoner med samlet produksjonskapasitet på 5-7 TWh. Disse områdene skal ha et effektivt konsepsjonsløp med sikte på drift innen 2030, og være i tråd med Stortingets vedtak om naturhensyn ved utbygging av havvind.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen i løpet av 2025 direkte tildele demoprojekter for flytende havvind med hjemmel i havenergilovens unntaksklausul. Prosjektene skal tildeles etter kvalitative kriterier med fokus på tidlig utbygging, kostnadsreduksjoner og etablering av leverandørkapasitet. Prosjektene skal brukes til å få mer kunnskap om havvinds miljøpåvirkning og sameksistens med fiskeri, for eksempel gjennom følgeforskning.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen påse at Petoro tar sin del av ansvaret for at petroleumsnæringen møter kravene til utslippsfri erstatningskraft på norsk sokkel.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen fremme forslag som legger til rette for at også eksisterende kraftbehov og prosjekter som allerede har fått konsesjon til å hente kraft fra land, i større grad kan benytte seg av utslippsfri erstatningskraft som minimerer behovet for kraft fra land.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen utrede regler for tredjepartstilgang til infrastruktur for landstrøm innen utgangen av 2024, og utrede hvordan denne infrastrukturen best kan utnyttes for å legge til rette for mer kraftproduksjon offshore.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2025 foreslå å innføre en produksjonsavgift per enhet produsert olje og gass.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2025 foreslå å innføre en el-avgift på kraft fra land for petroleumsinstallasjoner.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2025 foreslå å øke CO₂-avgiften på sokkelen utover den eksisterende banen.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2025 legge fram en fondsløsning hvor de økte avgiftene fra petroleumsnæringen bidrar til lavutslippskraftproduksjon offshore.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Rødt og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:118 S (2023–2024) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Nikolai Astrup, Ove Trellevik, Tina Bru, Ola Elvestuen og Sveinung Rotevatn om krav til erstatningskraft for elektrifisering av petroleumsinstallasjoner – vedtas ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 28. mai 2024

Ingvild Kjerkol

leder

Lars Haltbrekken

ordfører

DET KONGELIGE
ENERGIDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

23/1911-

16. april 2024

Representantforslag 118 S (2023-2024) om krav til erstatningskraft for elektrifisering av petroleumsinstallasjoner

Jeg viser til brev fra Stortinget 21. mars 2024 vedlagt representantforslag 118 S (2023-2024) fra stortingsrepresentantene Nikolai Astrup, Ove Trellevik, Tina Bru, Ola Elvestuen og Sveinung Rotevatn.

Representantene fremmer følgende forslag:

- 1. Stortinget ber regjeringen innføre teknologinøytrale krav om at petroleumsnæringen selv må bidra med erstatningskraft ved nye elektrifiseringsprosjekter.*

Hovedvirkemidlene for å få ned utslippene av klimagasser fra petroleumssektoren er kvoteplikt og CO₂-avgift. Selskapene står overfor svært høye utslippskostnader, og det er varslet at disse gradvis skal øke. Høye utslippskostnader gir selskapene sterk egeninteresse av å redusere utslippene fra produksjonen.

I planleggingen av nye utbyggingsprosjekter skal selskapene vurdere alternative løsninger for energiforsyningen, f.eks. gassturbiner, kraft fra land, havvind eller gasskraft med CO₂-håndtering. Dette gjelder også for prosjekter hvor formålet er å oppnå vesentlige utslippsreduksjoner fra produksjonen på et felt ved å legge om energiforsyningen på eksisterende innretninger. Økt bruk av kraft fra land er det tiltaket på en innretning/felt som reelt sett kan gi store utslippsreduksjoner frem mot 2030.

Reduserte utslipp med tilhørende kostnadsreduksjon gir lavere forventede driftskostnader, som trekker i retning av økt lønnsomhet ved fremtidig produksjon og dermed lengre forventet levetid. Reduserte CO₂-kostnader gir således muligheter for forlenget levetid og økt

verdiskaping for mange felt. I realiteten er derfor alternativet til omlegging til drift med kraft fra land fortsatt drift med utslipp og store kostnader til kvotekjøp og CO₂-avgift. Det kan føre til tidligere nedstenging av felt og infrastruktur enn det som er optimalt, og dermed til at samfunnsøkonomisk lønnsomme ressurser ikke produseres.

Kraft fra land innebærer store investeringer, og det er betydelige variasjoner i tekniske muligheter, kostnader og potensialet for utslippsreduksjoner knyttet til å forsyne ulike innretninger og landanlegg med kraft fra land. Nye kraft fra land-prosjekter er krevende for rettighetshaverne å beslutte fordi de innebærer store investeringer og har marginal lønnsomhet gitt forventede utslippskostnader. De innretninger som er billigst å bygge om er typisk allerede besluttet. De sentrale komponentene i lønnsomhetsberegningen ved prosjekter med omlegging til drift med kraft fra land på en eksisterende innretning er på inntektssiden økt netto gassalg og reduserte kostnader til CO₂-avgift og kvotekjøp, og på utgiftssiden betydelige investeringer og strømkostnader.

Et krav som foreslås i representantforslaget utfordrer den etablerte rollefordelingen mellom myndighetene og selskapene på norsk kontinentalsokkel, som består i at myndighetene setter generelle rammebetingelser for petroleumsvirksomheten, mens selskapene tar strategiske og bedriftsøkonomiske beslutninger. Dagens rollefordeling bidrar til god forvaltning av petroleumssressursene og til å maksimere meravkastningen/grunnrenten fra virksomheten på norsk kontinentalsokkel. Skulle en pålegge selskapene å investere i energiteknologier som selskapene ikke finner kommersielt lønnsomt, griper staten inn i disse beslutningene. På denne måten bryter dette alternativet med rollefordelingen mellom myndigheter og petroleumsselskapene, inkludert prinsippene for petroleumsskatten og SDØE.

Et krav om at petroleumsnæringen må «*bidra med erstatningskraft*» for å få godkjenning vil reise flere spørsmål knyttet til norsk energipolitikk, herunder likebehandlingsspørsmål.

Et krav om at rettighetshaverne i nye prosjekter med kraft fra land må bidra med erstatningskraft tilsvarende eget forbruk, vil innebære at kostnadene ved omlegging til drift med kraft fra land vil øke så lenge kostnaden ved «erstatningskraften» som må skaffes kommer fra løsninger som per i dag ikke er lønnsomme, f.eks. havvind eller gasskraftverk med CO₂-håndtering. Økte kostnader som følge av et krav om erstatningskraft vil øke kostnadssiden ved slike prosjekter og dermed redusere lønnsomheten, øke tiltakskostnadene og gjøre kraft fra land-prosjekter mer krevende å beslutte for rettighetshaverne. Et slikt krav vil derfor trekke i retning av gjennomføring av færre prosjekter med kraft fra land og dermed mindre utslippsreduksjoner.

Et slikt krav vil føre til at nye utbyggingsprosjekter blir mindre lønnsomme fordi de pålegges en merkostnad til etablering av ny kraftforsyning. Et slikt krav vil føre til dårligere forvaltning av petroleumssressursene og lavere verdiskaping som en følge av at nye utbyggingsprosjekter ikke besluttes eller ved at eksisterende infrastruktur stenges ned for tidlig. Lavere verdiskaping gir lavere statlige inntekter fra petroleumsvirksomheten.

Det er staten som vil betale den klart største delen av kostnadene ved et slikt krav, ikke rettighetshaverne. Petroleumselskapene står i Norge overfor en samlet skattesats på 78 pst. på sitt overskudd. Dette betyr også at selskapene får fradrag for 78 pst. av sine kostnader i sin skattbare inntekt. I tillegg tilfaller 100 pst. av netto kontantstrøm fra SDØE-andelene staten. Både skattebetalinger og netto kontantstrøm fra SDØE-andelene går direkte inn på Statens pensjonsfond – utland (SPU). Staten vil som følge av dette gjerne bære mellom 80 og 90 pst. av ekstrakostnadene dersom rettighetshavere på kontinentalsokkelen skulle få et krav om å bygge ut ulønnsom kraftutbygging. De økte kostnadene ved kraftproduksjon vil føre til lavere innbetalinger til SPU.

Merkostnader til erstatningskraft kan føre til at prosjekter som gir utslippskutt ikke blir realisert og at det derfor heller ikke kommer ny kraftproduksjon. En videreføring av dagens politikk med en sak til sak-vurdering av kraft fra land-prosjekter kombinert med en offensiv satsing på utbygging av ny kraftproduksjon, inkl. havvind, vil derimot kunne levere både lavere utslipp og økt kraftproduksjon.

Jeg anbefaler derfor at Stortinget ikke ber regjeringen om å gjennomføre forslaget.

- 2. Stortinget ber regjeringen sikre at Petoros mandat bidrar til at selskapet tar sin del av ansvaret for at petroleumsnæringen møter kravene til erstatningskraft på norsk sokkel.*

Uttalelsen til dette delforslaget er utarbeidet i samråd med næringsministeren.

Petoro ivaretar i henhold til petroleumsloven og selskapets vedtekter de forretningsmessige forhold vedrørende statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE). Staten er eier i Petoro for å ha en god ivaretagelse av SDØE-andelene og slik høste grunnrente fra virksomheten på norsk kontinentalsokkel. Statens mål som eier er høyest mulig verdi og inntekter fra SDØE.

Petoro er rettighetshaver for de deltakerandeler selskapet forvalter på vegne av staten. I det enkelte interessentskap har Petoro rettigheter og plikter som deltaker i henhold til samarbeidsavtalen som regulerer samarbeidet i interessentskapet. Petoro opptrer således på forretningsmessig grunnlag og tar del i forretningsmessige beslutninger i de interessentskapene de deltar i. Dette gjelder også i vurderingen av beslutninger knyttet til planlegging og utbygging av nye felt og modifikasjoner på eksisterende felt, herunder spørsmål om omlegging til kraft fra land. Med de allerede besluttede tiltakene anslår Petoro at utslippene fra SDØE-porteføljen vil reduseres med nær 30 prosent innen 2030 sammenlignet med 2005. Petoro har, på forretningsmessig grunnlag og sammen med øvrige partnere, bidratt til at Gullfaks- og Snorre-feltene i dag forsynes med strøm fra flytende havvind (Hywind Tampen). Selskapet har også betydelig aktivitet knyttet til modning av ytterligere tiltak, som kan bidra til store reduksjoner i klimautslipp fra SDØE-porteføljen.

SDØE-ordningen, med Petoro som forvalter, fungerer godt og er svært viktig for statens inntekter fra petroleumsvirksomheten. Jeg legger til grunn at Petoro fortsatt bør følge opp sitt mandat om ivaretagelse av SDØE-andelene på forretningsmessig grunnlag.

Jeg anbefaler derfor at Stortinget ikke ber regjeringen om å gjennomføre forslaget.

- 3. Stortinget ber regjeringen fremme forslag som legger til rette for at også eksisterende kraftbehov og prosjekter som allerede har fått konsesjon til å hente kraft fra land, i større grad kan benytte seg av erstatningskraft som minimerer behovet for kraft fra land.*

Dette forslaget retter seg mot felt og infrastruktur som allerede har godkjente utbyggingsplaner og konsesjoner, og som har etablert eller er i ferd med å etablere kraft fra land-løsninger. Samtidig er det i stor grad staten som vil bære kostnadene – ikke rettighetshaverne – gjennom skattesystemet og SDØE-ordningen.

En utbygging av «erstatningskraft» til disse anleggene vil medføre betydelige kostnader for rettighetshaverne på disse feltene/infrastrukturen. Forslagsstillerne viser til havvind eller gasskraftverk med CO₂-håndtering som mulige løsninger. Dette er løsninger som per i dag ikke er ansett som lønnsomme.

Det er for investeringsvilligheten i Norge og i petroleumssektoren svært viktig med stabile og forutsigbare rammebetingelser. Innføring av et «tilbakevirkende» krav om at felt og infrastruktur som har godkjente utbyggingsplaner og konsesjoner skal bidra med erstatningskraft for den kraften de bruker vil bryte fundamentalt med dette. Et slikt krav vil i tillegg medføre alle de samme utfordringene som er beskrevet i mitt svar på det første forslaget.

Det fremstår som svært lite realistisk at rettighetshavere på disse feltene vil investere betydelige summer i ulønnsomme prosjekter uten støtte fra staten. I så fall vil det være mer målrettet å støtte utbygging av ny kraftproduksjon uavhengig av kraftbehovet på felt som allerede har en godkjent utbyggingsplan basert på drift med kraft fra land, slik vi i dag gjør på Sørliche Nordsjøen II.

Jeg anbefaler derfor at Stortinget ikke ber regjeringen om å gjennomføre forslaget.

- 4. Stortinget ber regjeringen utrede regler for tredjepartstilgang til infrastruktur for landstrøm, og utrede hvordan denne infrastrukturen best kan utnyttes for å legge til rette for mer kraftproduksjon offshore.*

Innretninger i petroleumsvirksomheten trenger stabil og kontinuerlig energiforsyning, og kan derfor ikke drives med havvind alene. Dersom en innretning skal forsynes med havvind må den også ha en annen fullverdig energiløsning på innretningen f.eks. gassturbiner eller tilknytning til kraftnettet på land.

Hywind Tampen, som kom i drift i fjor, er et eksempel på dette. Bruk av havvind direkte koblet til petroleumsinnretninger har også vært vurdert av rettighetshaverne på andre felt, men har til nå ikke vært mulig å realisere. Utbyggere av havvind vurderer en utbygging koblet opp mot Goliatplattformen.

Infrastruktur for drift av felt og infrastruktur i petroleumsvirksomheten med kraft fra land er typisk bygd ut eller bygges ut med en kapasitet tilpasset kraftbehovet på feltene/infrastrukturen. Kraft fra land-løsningen til Utsirahøyden ble planlagt med ekstra kapasitet slik at flere felt i området kunne ta denne i bruk. I tilfeller med ledig kapasitet i kraft fra land infrastrukturen kan andre felt/innretninger ta i bruk denne kapasiteten.

Infrastruktur for kraft fra land er regulert av petroleumsloven som bl.a. inneholder bestemmelser om tredjepartstilgang. «Forskrift om andres bruk av innretninger» (TPA-forskriften) regulerer dette nærmere.

Når det gjelder utbygging av havvind koblet til innretninger i petroleumsvirksomheten vil jeg komme tilbake til dette i oppfølgingen av anmodningsvedtak 914 (2022-2023) «*Stortinget ber regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2024 legge frem tiltak for å elektrifisere offshore-installasjoner ved hjelp av havvind for å kutte klimagassutslipp.*» og anmodningsvedtak 836 (2022-2023) «*Stortinget ber regjeringen utrede forslag om hvordan elektrifisering av oljeinstallasjoner kan gjøres i forbindelse med utbygginger av havvind og erstatte kraft som er hentet fra land.*». Jeg vil i den forbindelse blant annet komme tilbake til klargjøringen knyttet til tilgang til infrastruktur for kraft fra land.

Med hilsen

Terje Aasland

